

Eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle
stv@eduskunta.fi

U 70/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan aluekehitysrahaston, mukaan lukien Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg), koheesiorahaston ja Euroopan sosiaalirahaston perustamisesta osana kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa sekä aluekehityksen ja laadukkaitiin työpaikkoihin, osaamiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen vuosiksi 2028-2034 myönnettävän unionin täytäntöönpanoedellytyksistä (koheesiopolitiikan asetusehdotukset 2028-2034)

EAKR- ja koheesiorahastoasetuksen tavoitteena on puuttua alueelliseen epätasapainoon ja edistää kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehitystä tukemalla uudistuksia ja investoimalla kaikkien EU:n alueiden ja kuntien sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen sekä tehostamalla alueellista yhteistyötä.

ESR-rahoituksella edistetään ja vahvistetaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Toimet kohdistuvat työttömyyden, osaamisvajeen, työvoimapulan ja köyhyyden torjuntaan.

Hyvil huomioi, että hyvinvointialueilla on merkittävä rooli alueiden sosiaalisen kehityksen edistämiseksi ja väestön hyvinvoinnissa. Hyvinvointialueet ovat sekä itse toimijoina että keskeinen sidosryhmä alueen muiden tahojen kuten järjestöjen ja kuntien kanssa tukemassa alueen asukkaiden hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta. Hyvinvointialueet ovat suuria työllistäjiä, joille esimerkiksi osaamisen kehittäminen ja osaavan työvoiman saatavuus ovat tärkeitä. Hyvil korostaakin, että koheesiopolitiikan rahoitusinstrumenttien tulee myös olla mahdollistamassa hyvinvointialueiden palvelujen ja toiminnan kehittämistä.

Asetusehdotuksista nousevat myös esiin toimet, jotka parantavat palvelujen ja niihin liittyvän infrastruktuurin saatavuutta muun muassa terveydenhuoltojärjestelmien sekä lasten- ja pitkäaikaishoitopalvelujen nykyaikaistamisen kautta.

Digitalisaation edistäminen sekä laadun ja häiriönsietokyvyn vahvistaminen ovat osa tätä kokonaisuutta. Lisäksi työvoiman saatavuuteen ja osaamiseen liittyvät kysymykset ovat keskeisessä roolissa asetusehdotuksessa. Koheesiorahoituksella voidaan myös tukea toimia, jotka torjuvat köyhyyttä ja asunnottomuutta ja vahvistavat sosiaalisia turvaverkkoja sekä mahdollistavat investointeja sosiaaliseen infrastruktuuriin.

Hyvil näkee edellä mainitut toimet kannatettavina. Valtioneuvoston kannoissa tuodaan esiin, että Suomi korostaa rahoituksen kohdentamista nykyistä vahvemmin keskeisimpiin poliittisiin prioriteetteihin kuten puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamiseen. Hyvil nostaa esiin, että puolustusta on tarpeen tässä kohdin tarkastella kokonaisturvallisuuden näkökulmasta ja huomioida muun muassa hyvinvointialueiden puolustusta tukevat valmius-, varautumis- ja pelastustehtävät.

Aineelliseen puutteeseen vastaamista varten myönnettävä tuen kohdalla esityksessä todetaan, että jäsenvaltioiden hallinnoinnin osalta olisi huomioitava, että kohderyhmien avuntarpeen arvioiminen objektiivisen perustein ja kohderyhmien vähävaraisuuden tai haavoittuvan aseman tunnistaminen toimivaltaiten viranomaisen toimesta lisää toiminnan sääntelyä verrattuna nykyiseen voimassa olevaan sääntelyyn. Säädösehdotuksessa esitetyn nykyistä tiukemman sääntelyn arvioidaan lisäävän hallinnollista taakkaa ja hallinnollisia kustannuksia ja joiltain osin muuttamaan nykyisiä toimintatapoja. Muutoksesta aiheutuisi myös lisää kansallista sääädöstarvetta.

Hyvil huomauttaa, että sääntelyn ja hallinnollisten kustannusten lisäämisen ei tule olla peruslähtökohta, vaan oikeiden kohderyhmien tunnistamista tulee tarkastella esimerkiksi esityksessäkin mainitun sosiaalisen innovoinnin kautta.

Hyvil näkee, että kokonaisuutena asetusehdotukset tarjoavat hyvinvointialueille välineitä, joiden avulla voidaan kehittää palveluja, vastata väestön ikääntymisen, työvoimapulan ja alueellisten erojen tuomiin haasteisiin sekä uudistaa palvelurakennetta. Samalla on tärkeää korostaa, että sääntelyn tulee olla hallinnollisesti kevyttä, jotta hyvinvointialueilla sidosryhmineen on todellinen mahdollisuus hyödyntää EU-rahoitusta. Hankkeiden hallinnointi ei saa muodostua esteeksi osallistumiselle, ja hallinnollista taakkaa tulisi keventää siten, että rahoituksen hakeminen, toteuttaminen ja raportointi ovat selkeitä ja kohtuullisia.

HYVIL OY
Jenni Ruokonen
yhteiskuntasuhteiden pääällikkö